

გამართული მენეჯმენტი, როგორც შემოქმედის საერთაშორისო აღიარება-რეალიზაციის საწინდარი მხატვარ მ. კუხაშვილის შემოქმედების მაგალითზე

ასათიანი ნათია

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

ნებისმიერი შემოქმედის ცხოვრებაში დიდი მნიშვნელობა აქვს მისი ნაღვანის აღიარება პოპულარიზაციას. იქნება ეს მუსიკის საჯარო შესრულება, სპექტაკლის, კინოს ჩვენება, პერსონალურ ჯგუფურ გამოფენებში მხატვრის აქტიური მონაწილეობა. ყოველივე, შემოქმედის დამკვიდრებასთან ერთად მისი სულიერი თვითრეალიზაციაა.

ქართველ მხატვრებს ახლო წარსულში არა ერთგზის შეუტანიათ თავიანთი ინდივიდუალური და ორიგინალური წვლილი მსოფლიო კულტურული მემკვიდრეობის დამკვიდრება-გამდიდრებაში. რომ არაფერი ვთქვათ გენიალურ ფიროსმანზე, მეოცე საუკუნის 20-იანი წლების დიდი მხატვრების დასახელებაც კი იკმარებს. ისეთები როგორებიც იყვნენ: დ.კაკაბაძე, ლ.გუდიაშვილი, ელ.ახვლედიანი, შ. ქიქოძე და მრავალი სხვა. მათმა მოღვაწეობამ საერთაშორისო ასპარეზზე გამორჩეული აღარება ჰპოვა მსოფლიო მნიშვნელობის შემოქმედთა და კრიტიკოსთ შორის. უდიდესი მხატვრის პიკასოს, სისლეის, ზოლოაგას, ხელოვნების კრიტიკოსთა ა.სალმონის, მ.რენალის, გ.ვეშერის, ჩამოთვლაც გვიდასტურებს. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველო მსოფლიო მასშტაბებითაა პატარა ქვეყანაა, იგი ყოველთვის აქტიურ როლს თამაშობდა, თავის თვითმყოფად სიტყვას ამბობდა მსოფლიო კულტურული მემკვიდრეობის შემოქმედებით ფასეულობებსა და გემოვნების განსაზღვრა-ჩამოყალიბებაში. დღესაც ქართველი თანამედროვე მხატვრების- ირ.ფარჯიანიის, გ.ემდვერადის, ლ.ჭოლოშვილის, მ.მიქელაძისა და სხვათა ნამუშევრები მრავალრიცხოვანი კოლექციონერების საკუთრებაშია. ზემოთ აღნიშნული მცირე გამოჩინების გარდა მიმდინარეობს შემოქმედთაპირადი ურთიერთობებისა და კონტაქტების დონეზე, რაც უფრო შემთხვევითობაა, ვიდრე რაიმე სისტემაში მოქცეული სტრატეგიული ემოქმედებითი ურთიერთობის ინსტიტუციონალური საფეხური.

მხატვარს მ. კუხაშვილს, რომლის შემოქმედების მხოლოდ ერთ სეგმენტზე მინდა ვისაუბრო, კონფერენციის შესაბამისი ჩარჩოების სიმწირის გამო, ორ საერთაშორისო პერსონალურ (ლოს-ანჯელესი, მოსკოვი) და მრავალ ჯგუფურ გამოფენებში აქვს მიღებული მონაწილეობა (რიგა, მოსკოვი, კატმანდუ, ვილნიუსი, კუნძული დიქსი, ლაიფციგი). ამასთანავე მისი ნამუშევრები დაცულია კერძო კოლექციებში (პარიზი, ნიუ-იორკი, ლოს-ანჯელესი, ოტავა, ლატავია, ვენა, დრეზდენი). სწორედ მოსკოვში

გამართლოვი პერსონალური გამოფენის დასასრულს, მისი შემოქმედებით აღფრთოვანებულმა უცხოელმა კოლექციონერმა მთლიანი ექსპოზიცია შეიძინა.

როგორც მშრალი ჩამონათვალი მოწმობს, მ.კუხაშვილი განებივრებული იყო მისი ხელოვნების ესოდენ აღიარება-დაფასებით. თუმცა ათწლეულზე მეტია თითქოს დასრულდა მისი საერთაშორისო ასპარეზზე მონაწილეობისა და დამკვიდრების ხანა.

საქართველოში საბერძნეთის საელჩოს მიერ 2008 წელს, თბილისის ისტორიის მუზეუმში მოწყობილ გამოფენასთან დაკავშირებით, მხატვარმა შექმნა ახალი სერია “ბილიტისის” თემაზე (ექვსი ნახატიდან ორი გასხვისებულია). შესრულების მანერით, კომპოზიციური წყობით, უჩვეულო და მოულოდნელი ფანტაზიით შესრულებული ფერადოვანი ნამუშევრები განსხვავდებიან (და თანაც ძლიერ) არამც თუ ერთმანეთისაგან და ადრე განხორციელებული ამავე სერიისაგან, არამედ, მ. კუხაშვილის მთელი შემოქმედებისაგანაც.

შერეულ ტექნიკაში – ქაღალდზე ტუშით, პასტელითა და ოქროსფერი (ბრინჯაო) ფხვნილის გადატარებით – შესრულებულ ოთხივე სურათზე, მხატვარი გვთავაზობს ბერძნული ლარნაკების ფონზე, კინოტერმინს თუ მოვიშველიებთ რამდენიმე ფენად ერთმანეთზე დადებულ კომპოზიციებს: “დედის დარიგება”, “ზმანება”, “საუბარი” და “განმარტოება”, რომლებიც ადრინდელი ნამუშევრებივით ერთმანეთის გაგრძელებას წარმოადგენენ.

მ. კუხაშვილმა სურათების ბერძნული შინაარსის შესაბამისად მიმართა ბერძნული კლასიკური ხელოვნების (ჩვ. წ.-აღრიცხვამდე VI განსაკუთრებით V ს.ს.-ების) ვაზწერას. აქედან გამომდინარე მხატვარმა შექმნა წითელფიგურიანი (სურათებზე ისინი ოქროსფერი ხაზებითაა წარმოდგენილი) ვაზწერისათვის დამახასიათებელი ფონი, მრავალგვარი რაკურსითა და რეალისტურად გამოსახული მოდელირებული ფიგურებით. შესრულების ამგვარი მანერა მ. კუხაშვილის ხელწერისათვის ახლობელი და რაც მთავარია, ამ კონკრეტული ნამუშევრებისათვის გამართლებული და მისაღები აღმოჩნდა.

ფონად სხვადასხვა დანიშნულების, მაგრამ საერთო მახასიათებლებით მომრგვალებულ-ოვალური ფორმების პირობითად გადმოცემულ დეკორატიულ ლარნაკებს მხატვარმა ოსტატურად შეურწყა საკუთარი ხელწერის, მხატვრული აზროვნების უმთავრესი თვისება – კონტურის ხაზგასმული მოქნილობა, ოვალური პლასტიკურობა და ბერძნული ფონის შესატყვისად შესრულებული, ინტენსიური ხაზობრივი და მცენარეული ორნამენტებით “დატვირთული” ძირითადი კომპოზიციები.

მოგეხსენებათ, ბერძნულ ხელოვნებაში უზარმაზარი ადგილი უჭირავს მითოლოგიას. მითოლოგიური სიუჟეტები, ღმერთების გამოსახულებები ამკობენ ბერძნული ტაძრების რელიეფებს, ბარელიეფებს და ტაძრის წინ მდგომ ქანდაკებებს.

ცნობილი მხატვრების მიერ ამ სიუჟეტებითაა მოხატული ბერძნული ლარნაკები და სხვა გამოყენებითი დანიშნულების ნივთები.

მ. კუხაშვილმა “ბილიტისის” შექმნისას (როგორც აღვნიშნეთ) შეგნებულად გამოიყენა სწორედ ჩვ.წ.აღ.-მდე VI-VII ს.ს. ვაზნერა, რადგანაც ამ პერიოდის ლარნაკების მოხატულობას და მხატვრის ხელწერას ბევრი საერთო მახასიათებელი ნიშანი აერთიანებთ. კერძოდ, მოცულობითი ფორმები, ხაზგასმული დეკორატიულობა, რეალურ-ირეალური სამყარო, ხშირ შემთხვევაში სურათის სიბრტყის სრულად შემავსებელი, მაგრამ ნათლად აღსაქმელი კომპოზიციები და რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, როგორც ლარნაკებისათვის, ასევე მხატვრის, პირველ ყოვლისა გრაფიკოსისათვის უდიდესი დატვირთვის მატარებელი, მ. კუხაშვილის ნახატებში დომინირებული და მათი მათორგანიზებელი, ძალზე მეტყველი ხაზი – ნახშირით, ტუშით, ფანქრით, პასტელით შესრულებული, ხაზი ინტენსიურად დაშტრიხული, ტეხილი, დენადი, მძაფრი, ფილიგრანული სიფაქიზისა და სილუეტური და ბოლოს, მხატვრისთვის განსაკუთრებულად საყვარელი, ოვალური ფორმის პლასტიკური და მოქნილი ხაზი. მათი საშუალებით მხატვარი არა მარტო ნახატის შინაარსსა და ხასიათს გადმოსცემს, არამედ მუქ და მკრთალ ლაქებთან ერთად თვით ქმნის დეკორატიულობას სურათზე მცენარეული და ხაზობრივი ორნამენტების, უმთავრესად გრძელ, ტალღებოვით დაფენილი თუ ხვეული თმებისა და სამოსის ნაოჭების სახით.

“ბილიტისის” სერიაში გამოყენებული ხერხების მიუხედავად, ზოგადად მსგავსი საერთო ნიშნებისა და სურათების შინაარსობრივი გაგრძელებისა, ყოველ მათგანში სრულიად სხვაგვარად, ახლებური გადაწყვეტით, თითოეულ ნახატში განსხვავებულ ფორმას დამორჩილებული და მასთან შერწყმული კომპოზიციები ძლიერ განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან.

ორიგინალურად და უჩვეულო ფანტაზიით გადაწყვეტილი “ბილიტისის” სერია სხვადასხვაგვარი ვნებათაღელვის მუხედავად გვიხბლავს გამომსახველი სცენების პოეტური დახვეწილობითა და ჰარმონიული კომპოზიციის ღრმა ცოდნით, “რეალისტურად” გამოხატული ფონისა და ირეალური ფიგურების ჰარმონიული შერწყმით, ოვალური და ტალღოვანი პლასტიკური ხაზების რიტმის ნატიფი გრძნობით; ყოველივე აღნიშნული არა მარტო ამ კონკრეტული სერიის დამახასიათებელია, არამედ მ. კუხაშვილის მთელი შემოქმედებისა.

მ.კუხაშვილი საქართველოში ხშირად მართავს პერსონალურ გამოფენებს, მაგრამ იგი არ შეიძლება ჩაითვალოს საერთაშორისო აქტივობის გაგრძელებად, რადგანაც ამჟამინდელ საქართველოში იშვიათია საერთაშორისო ცნობადობა და აღიარება, და შესაბამისად მწირია მისი მასშტაბებიც. ამისათვის საჭიროა თანამედროვე ხელოვნების ფართო ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა მსოფლიოს საინტერესო წერტილებში. ყოველივე აღნიშნული საჭიროებს სპეციალურ არტ-სააგენტოებს,

დაკომპლექტებულთ მაღალკვალიფიციური სპეციალისტებით. ისეთებით, რომლებიც ზედმიწევნით იქნებიან განსწავლულნი მსოფლიო და ქართული კულტურის მემკვიდრეობასა და თანამედროვე ხელოვნებაში. იმავდროულად ისინი სიღრმის-ეულად უნდა ფლობდნენ მენეჯმენტის დარგს და ამ საქმიანობის განხორისათვის აუცილებელ იურიდიულ ცოდნას. ვინაიდან ზემოთხსენებული უწყების საქმიანობა უნდა მოიცავდეს როგორც რისკებისა და პერსპექტივების ჯეროვან შეფასებას, ასევე ხელსაყ-რელი სამართლებრივი ურთიერთობების შექმნა-განვითარებას. მათ ზედმიწევნით მაღალ დონეზე უნდა შეძლონ შემოქმედონ, ამ კონკრეტულ შემთხვევაში მხატვრის-საგამოფენო დარბაზიდან დაწყებული კატალოგით დამთავრებული ყველა საქმის მოგ-ვარება.

ქართული თეატრისა და კინოს მსახიობების ლობირებას ჯერ კიდევ მწირი შესაძლებლობების ფარგლებში (უმთავრესად ქვეყნის შიგნით) არტ-სააგენტოები ეწევიან. თუმცა ბუნებრივია, ეს საწყისი ეტაპია, ვიდრე აღნიშნული სექტორის სრულყოფილი გამართული საქმიანობა.

Proper Management as a Foundation for International Recognition-Fulfillment of an Artist on the Example of Art by M. Kukhashvili

Asatiani Natia
Georgian Technical University

Recognition and popularization of one's work is very important in life of any artist. Be it public performance of a musical piece, screening of a film or play, active participation of an artist in personal or group exhibitions. All these represent not only finding one's place but also spiritual self-fulfillment of an artist.

Georgian artists of the recent years have on many occasions given their individual and original share to the riches of the world cultural heritage. Not to mention the genius of Pirosmiani, listing great artists of the 1920s would be enough. Personalities, such as D.Kakabadze, L.Gudiashvili, El. Akhvlediani, Sh.Kikodze and many others. Their work found particular recognition among the world class artists and critics. Mention of the great artists Picasso, Sisley, Zuloaga, art critics – A.Salmon, M. Reinal, G.Wescher suffices as confirmation. Despite Georgia being a small country on the world scale, it has always played an active role and had its say in determination of the taste and values of world's creative cultural heritage. To date, works of modern Georgian artists Ir. Parjiani, G. Edzgvradze, L.Chogoshvili, M. Mikeladze and others are owned

by renowned art collectors. Except for singular cases mentioned above, this happens based on personal contacts and relations of the artists, rather than a systemic strategic institutional level of creative relationship.

M. Kukhashvili, only one segment of whose art I would like to talk due to the limited framework of the conference, has participated in two international personal (Los Angeles and Moscow) and number of group exhibitions (Riga, Moscow, Kathmandu, Vilnius, Dix Island, Leipzig). At the same time, his works are in the private collections (Paris, New York, Los Angeles, Ottawa, Latakia, Vienna, Dresden). At the end of the personal exhibition in Moscow, one of the fascinated collectors bought the entire exposition.

As the dry list suggests, M. Kukhashvili was indulged with recognition and valuation of his art. However, it seems that it has been more than a decade that the era of his international participation and establishment has ended.

In Malkhaz Kukhashvili's art it is common to go back to themes most interesting to him, with new approaches, as if he is trying to exhaust the topic. He presents new, transformed interpretations, sometimes slightly changed, sometimes identical compositions with a new manner, material or new ways of expression. Examples of such are "Birth", "the two", "Clown", "Dream" and others. The artist dedicated most of the works to the work of Marquez – "one hundred years of solitude" (he finished a new painting on this theme just recently).

In the 90ies, M. Kukhashvili got interested with a once famous French poet and writer (XIX-XX c.c.) Pierre Louÿs's literary mystification "*Songs of Bilitis*" (*Les Chansons de Bilitis*) found by chance by his wife. Inspired by the ancient Greek lyrics of VI century BC, in its likeness, refined by the French aestheticism of XIX century and subject to the Georgian artist's inspiration, it tells a story of Bilitis, a prototype of Greek poet woman Safo from birth until death. The interest of the artist was so strong, that his wife translated it into Georgian and thus was created a series of artwork dedicated to Bilitis. In the same years, the artist completed three graphic works "Actress", "Mother's advice", "First Love" in ink and pastel.

On the "clean" grayish-white background of the decorative graphic paper, in the center is depicted an "actress" sitting on a chair, created with slightly uneven lines. A semi-nude young woman adorned with jewelry, with an original (unfinished) hair style and a mirror in her hand. She is "dressed" with a translucent robe and spotted and lined pastel skirt. The actress' dynamic pose and sharply turned facial expression tells us about the unexpected disagreement that has happened beyond the frame. The volumous forms expressed with the round shapes of breasts and body, naturally setting with the sharpness of the neck and shoulders reminds of a very important characteristic of the artist's handwriting – combination of various styles of art, in this case sharp angles of cubism and in this case impressionistic stillness with volumous shapes on the white plane of the paper. The stylized neck

of the woman, the hands and fingers echo the elongated lines of the chair, which seem to flow into the vertical contours and spots of the skirt. The perfect contours and vertical spots bring in certain motion, and the juxtaposition of the black and white with the accessories adds decorative features to the painting.

The horizontal composition – “mother’s advice” depicts seeming idilly of a scene. To our left, large part “dressed in sunlight” is dedicated to the half-figures of mother and daughter - a young, dressed beautiful woman and nude girl. The artist has depicted an important point in a young girl’s life: the mother with her hand on the daughter’s head with love and certain respect prepares little Bilitis for her future with advice during bathing on “how not to trust the passer-by”. To our right is depicted the “passer-by” man in a frame separated with white pastel contour, lit “with moonlight and star”, sitting separately on “the ground”. His pose (head hung and leaning on his knee) makes us think that he is expressing the interest in the girl “quietly, not confidently”. The filigree lines of all three characters, long hair on the shoulders of the mother and the brownish, spotted sunbeams falling on the girl, soft contours of Bilitis’s profile and her sharp silhouette with clean shapes leaves a surreal impression in the viewer. Against the perfect lines and the flowing, vertical, black and white spots (material of the mother’s free, crumpled clothes, under which the volume of the body is noticeable), behind the girl’s back, with horizontal strokes of black and white, seemingly chaotic background, the sharpens not only the man’s background, but his entire image. The face, shown beyond the horizontal lines, shows, very expressive, albeit blurry, hopeless look. The seemingly idillious peace of the man and woman, clearly shows their inner unrest

The “First Love”, seemingly looks like the previously mentioned painting, but is also different by the respective composition, emotional solution of the creation and expressiveness.

On the backdrop of moonlit night, with the white pastel horizontal lines, randomly filled with the crossed strokes, creating a “tall grass covered field”, depicts two young women with beautiful Greek profiles with their backs against one another. One, with a nude breast, in a short tunic dress, sitting on the “ground” with her legs crossed, leaning on her toes and hands. Another one with a long chiton, a “crown”, kneeling and stroking the hair of the first one. With the horizontal and straight, oval and wavy lines, the volumous shapes of the women’s bodies, both of their hair flowing, the “crown”, the clothes, the moon lit spaces (hair, faces, chest, parts of the clothes and surroundings), together with the dynamics and inner unrest, give the painting decorative character and lightness.

Both of the paintings depict the stylized, idealized characters created by the artist’s impression. The flexible, volumous (except for the girl) bodies, mystical and surreal (particularly in the second painting) and at the same time gentle world created with contours, lines and spots.

The artist has created a new series on the topic of “Bilitis” in connection with the exhibition at the Tbilisi history museum organized by the embassy of Greece in Georgia in 2008. Two of the six paintings have been given away. With the style of creation, composition and unusual and unexpected fantasy, the colorful paintings are (significantly) different not only from one another and the previous series on the same theme, but also from the entire work of M. Kukhashvili.

In all four paintings done with mixed technique – on paper with ink, pastel and spread golden (bronze) powder, the artist offers several layers of compositions on the backdrop of the Greek vases: “mother’s advise”, “dream”, “conversation” and “solitude”, which, as before, are a continuation of each other.

In accordance with the Greek content of the paintings, M. Kukhashvili used Greek classical art of vase painting (VI – V centuries BC.). Therefore, the artist created a characteristic background of red figures (shown on paintings with gold lines), with realistic model shapes depicted in various perspectives. Such manner of creation turned out to be just appropriate for these specific works by M. Kukhashvili.

The artist managed to masterfully combine the conditionally presented decorative vases of rounded and oval shapes of shared character, with the main character of his own artistic thought – linear flexibility of contours, main compositions “full” of floral ornaments and intensive lines.

“Mother’s Advice”

The first graphic paper of this series “Mother’s advice” was, perhaps, created on a “leekepa” (vessel for blessed water). On the trapezoidal shape of the vessel, in the center, on the black background, there is a dancing woman’s voluminous figure created with golden, draped Greek clothing and sandals on bare feet. Beyond her and the floral braids, on the backdrop of the wine-colored ornamented moon and the stars, the main line of the composition opens up. Half-figures of the mother and daughter looking at one another – created in white pastel contours (hair, faces, bodies). The $\frac{3}{4}$ of the mother’s body in her beautiful face and nude, seemingly loose body, next to the above waist, grown Bilitis, shows the past years compared with the first graphic depiction. Bilitis is depicted with golden and black mixed white curly lines and spots with long hair and with a crown on her head (seemingly extended to her by her mother). Both of them reflect the linear-decorative-floral (wine-colored) ornaments, flowers and olive branches on their bodies (these floral cultures, characteristic to Greece are dominant on all four paintings). On the hands of the mother, Bilitis’s face and neck, one can see part of the flowing free, crumpled dress of the dancing woman, while the mother’s body shows linear ornament of the same color. Together with the Greek motives, considering the French roots of the author of the mystification, the artist naturally and harmoniously combines classical art with the author’s epoch (XIX-XX cc.) and the modern French ornaments and writing. The bottom of the vessel is complete with a golden French ornament, under which the white background of the vessel’s shape has a corresponding wine-colored writing. The whole painting on the bottom is complete with double linear pattern of purple-golden detail with Greek ornament. These ornaments and floral braids, the stars scattered over the colorful contours in the “space” and the moon as well as mother’s necklace, the wine-colored stain on her bare chest, contrasting clean white parts of the paper add decorative, light, airy and peaceful dynamic features to the painting, which is further brought to life by the rhythmic change of color.

Unlike “mother’s advice”, the painting “Dream” depicts the composition on a black background with strokes of gray, covering the amphora in a myrage-like mist. It shows the earlier series “actress” – with hair style, pose (face turned right $\frac{3}{4}$) and the gold countoured mirror, identical with Bilitis. Unlike the first one, her black face, features, tall neck corresponding with the amphora hair, in rhythmic wavy lined, long fingers and naked body including her breasts, are depicted with uninterrupted line of white pastel, which gives her face softness. It (Bilitis) also depicts the floral braids and seemingly shadowy contours (facing Bilitis, sitting in front of her as if obediently, hunched over and hands on the knees) of a young woman. A transparent silhouette. The $\frac{3}{4}$ of facial oval, done in white pastel with hints of features “lay” on the right side of Bilitis in white, while long, curly golden hair waves and draped clothes with golden wavy lines completely cover Bilitis’s naked chest. To the right, on the black backdrop, golden uninterrupted silhouette, facing Bilitis

and with movement and classic profile of a Greek statue, with curly hair on the forehead and wavy hair reflected in Bilitis's mirror, with clothes cut into shapes on the side and long on the bottom, belong to another young woman. Both women's clothes have small details of Greek architecture (orders with fronton) in "gold". By depicting this, the artist, along with filling the background, I believe, emphasizes once more the eternal nature of the classical period art.

"Dream"

All three of the women are dressed, but their bodies (particularly chest) are perceived as naked. Even Bilitis's slightly shifted head, lips, slightly open with surprise and sad eyes, seem to leave impression of fluster and startle by seeing the unexpected vision of her past life in the mirror's reflection.

The ornament completing the wide oval form and narrow neck of the tall vase (reddish-terracotta line above with large dotted spots and on the bottom) – thrice contoured oval ornament, bears strong similarities with vine flowers on the Georgian churches and temples. Such solution of the or-

nament completely excludes the pre-determination of the artist, but rather shows a result of the creative process coming from the subconsciousness.

Despite the high number of the images, the composition, covered in the secret dream, clearly shows the characters' – Bilitis and the woman on her right – full face and volumous shapes as well as the contoured image and additional attributes, such as architectural fragments and edges of the woman sitting between them. The artist achieves the clarity in the mainly blurry color through clear flexible lines of filigree-like perfection; wine-colored purple soft pastel gray contour; cover of the olive branches; white, "Manieristic" contour, surrounding the long fingers and gray (with mixed pink tones) hand of Bilitis, holding the mirror; oval and curly shapes spread over the "space" and pinkish-purple, figurative fruit branches near the "sculpture" head, spreading over Bilitis's forehead, cheek and soft olive flowers running down her shoulder and over beyond the frame; the silhouette of the woman standing in profile with her facial features, uninterrupted neck and shoulder contours depicted in bronze gold paint; draped clothes of both women (additional characters), architectural detail, which seem to illuminate the painting from within, harmoniously flow with the floral ornament covering from above and also create a kind of colorful and decorative rhythm. The moving poses of the characters (particularly Bilitis's suddenly stopped movement) and dynamic of the women's wavy hare, ornamented hair adornments and jewelry, crumpled clothing, despite of the surreal character of the painting add liveliness, decorative and light features to the composition.

"Conversation"

Unlike the flexible, perfect lines in the previous two paintings, the painting "Conversation" (coal, pastel, bronze) depicts a sharp coal contour of the grayish open composition flowing into blackness, surrounding two young women sitting across from each other. Such solution to the composition makes one think of the possible use of Crater (large, open mouthed vessel for mixing wine and water) for the composition. To the left, there is a nude and barefooted woman (with a dress or draped cloth below waist) in motion (body leaning forward, slightly deformed and unfinished with hand pointing to the other one). Another woman (with short sleeve, free flowing unfinished thin top and long and narrow skirt) with her head sharply turned back leaves an impression of interrupted tense conversation. The intensity is also depicted by the hair style of both of the women (especially the first – on the right with hair flowing like "a horses mane"); black coal sports at her neck, an unfinished and deformed arm, knee and feet; near the back of another woman gray mixed with black figurative shape and "chaotic" lines throughout the composition; an uneven oval line (finished in greenish-black) at the vessel's bottom and even lighter (greenish) hinted ornament. This wave is somehow regulated with a long tree trunk (despite the strong wavy strokes on it) and olive tree branches, seemingly coming out of the trunk and covering the first woman's clothing as a decorative ornament, showing at her arm and diagonally "standing" near the other's back flowing beyond the frame. A scene, possibly taken from the Greek mythology, covering the women as a shadow, contrasts with the countering colorful scene with two young women and a man dressed in long chitons (in terracotta with yellow lines as depiction of folds). One of the women, in the center, is "playing" the Lyre in front of a man wearing a laurel leaf crown. According to the composition, this should be a depiction of the musical contest by Apollon. The sound of music is the reason for the interruption of the conversation and the sharply turned head of the first woman. The figures of the man and women stopped in the peaceful pattern, looking at each other, their colorful clothing together with the olive branches and sharp contours of the tree trunk give the painting life and rhythmic emphasis, thus giving it a decorative character. At the same time, the balanced composition, whose axis is the musician woman painted in $\frac{3}{4}$ face (all other characters are in profile), and her "sounds of music", lighten the "mundane unrest" of the main composition while creating idilly and peaceful mood.

"Solitude" created on a purple backdrop, depicts naked Bilitis, created with black, clear contour (paper, coal, pastel) surrounded by the linear ornaments, light purple flowers from pink spots of various shapes. She is sharply turned toward the viewer and has waist-long, thick weaved hair created by white wavy lines. The narrow surface of the vessel is integrated with the young woman's bent head and body (pressed against the ornament detail, provided with clear lines and spots), with legs crossed and hand on one knee. In front of her a leafless tree. The ornaments reflected on the latter and

the woman's body, reflected in light wine color, surrounded by wide oval frame in yellow spots, Bilitis's uncomfortable position, set in an oval frame on a square shaped paper – create an overall oval shape by her body and the tree, bending away from each other, and yet toward each other at the top – almost touching. Their bow-like movement, bodies, and clear contours of the branches, together with the light rhythm, hint to the Kilik (tall narrow oval wine vessel) surface painting. With decorative feature, it is as if a dissonance, that Bilitis's mask-like, sad face, seemingly set stare from the strong white of the nose and forehead and the clear black eyes emerge on the painting. This painting emphasizes the artist's love of round shapes and flexible body. The decorative olive branches (created in pink and white beads) covering the woman's body, arms and knees as jewelry, net-like hair, the look of the young woman's deep and meaningful look, instead of the startle depicted in the "Dream", shows the inner feeling and repentance over the life, spent by her as the leafless tree.

"Solitude"

This feeling is further emphasized and made lighter by the loneliness of Bilitis with the idyllic surrounding, which leaves a seemingly calm and peaceful impression with the viewer. And, most importantly, realistic-surreal solution of the composition, in which each color, line and stroke has a decorative function.

It is well known, that mythology plays a great role in Greek art. Mythical motifs, images of Gods are depicted on the reliefs and bas-reliefs of Greek chapels and statues. Greek vases and amphorae as well as other utility items are painted with these motifs of famous painters.

In creating “Bilitis” M. Kukhashvili (as noted above) consciously used the vase painting of VI-VII centuries BC, since the vases of this particular period and the work of the artist have many common characteristics. Particularly, volume of the shapes, underlined decorative purpose, unity of real and surreal world, compositions, often fully filling the space of the painting, but clear to comprehend, and most importantly, most significant for both vases and the artist, the Line, which dominates and organizes the art of M. Kukhashvili and is expressive – done in coal, ink, pencil, pastel; a line with intensive shades, corners and flow, sharp, yet also with gentleness of filigree, and finally the artist’s favorite oval flexible and plastic line. With their help the artist shares not only the content and character of the painting, but together with the dark and light spots, creates decoration in the form of floral and linear ornaments, mainly reflected in long, wavy or curly hair and creases of the clothing.

Despite the devices employed in the “Bilitis” series, use of similar signs and contextual continuation of the paintings, the new, different solutions, form and flow distinguishes each one of the compositions.

The series of “bilitis”, created originally and with unusual creativity, despite controversy, attracts with its poetic depiction of expressive scenes, thorough knowledge of harmonious composition, unifying “realistic” background and surreal shapes in harmony, sensitive feeling of the rhythm of oval and wavy flexible lines – all of which is not only characteristic to this specific series, but to the entire works of M. Kukhashvili.

M. Kukhashvili often holds personal exhibitions in Georgia but this cannot be considered continuation of international activity, since contemporary Georgian scene rarely gets international recognition, respectively, the scope is also smaller. Therefore, it is important to ensure wide access to modern art in interesting locations of the world. All this needs special art agencies, staffed with highly qualified specialists. Including those, that would be thoroughly versed in world and Georgian cultural heritage and modern art. At the same time they must have good management skills and all necessary legal knowledge relevant for this field. The above mentioned institution would cover relevant evaluation of the risks and opportunities as well as creation and development of profitable legal relationships. They must be able to handle all work starting from the relationship with the artists and work in the exhibition halls continued by creation of the catalogues on a high level.

Art agencies are lobbying Georgian theater and film actors within their limited resources (mostly in country), but naturally, this is a starting level rather than a full fledged activity of this sector.